Anders Kijken en Denken en al Doende, met anderen, Werken aan een betere Wereld.
Dat is de essentie van deze uitgave in woord en beeld.

Uiteindelijk is elk individu voor zichzelf, voor zijn eigen bestaan, verantwoordelijk.
Door voor iets te kiezen - een politiek, een levenswijze, een economisch model - bindt
het individu niet alleen zichzelf, maar ook alle andere mensen.

Dat geldt in het bijzonder voor keuzes in het kader van duurzaamheid. Om op dit hellende
vlak daadwerkelijk resultaat te boeken, zullen individuen samen het bijstere pad moeten
reconstrueren dat leidt naar een totaal andere wereld, een wereld met louter Winnaars.
Die ontwikkeling daar naar toe duiden wij aan als Ecolutie.

www.nonfixe.nl

ISBN 978-94-90665-07-4

Allemaal Winnen

Een andere wereld

Frank van Empel / tekst
Barend van Hoek / beeld

Allemaal Winnen

Een andere wereld

Frank van Empel / tekst
Barend van Hoek / beeld

‘In een wereld van vrijheid en verschil overwegen variëteit, fragmentatie en meervoudigheid.
De vrijheid en autonomie van het individu (persoon of organisatie) staan hier voorop.’

Frank van Empel, Allemaal Winnen, de thesis, pagina 163

Er wordt veel gepraat over duurzame ontwikkeling, maar in praktijk verandert er weinig tot niets. Zo ongeveer luidt de probleemstelling in het proefschrift Allemaal Winnen van Frank van Empel en Martin Bakker.
Burgers kijken naar overheden. Overheden kijken naar elkaar en niemand doet iets. Want, als ik het niet doe, maar de rest wel, dan komt het wel goed. En, als niemand zijn gedrag verandert, dan is mijn bijdrage aan een duurzame ontwikkeling de spreekwoordelijke druppel die sissend verdampt op de gloeiende plaat.

Verandering is een gegeven van alle tijden, in welke richting het ook zij. We leven anno 2012 in een destructieve maatschappij, constateren de auteurs van het voornoemde werkstuk dat de basis vormt voor deze uitgave. De mens overbelast de planeet en de rekening wordt gepresenteerd aan derde wereld landen en volgende generaties.

Tenzij... Er zijn oplossingen denkbaar. Daarvoor zijn andere paradigma's vereist. Door deconstructie, het uiteen halen, ontregelen en op z'n kop zetten van systemen en gewoontes, vinden we het bijstere spoor met de naam Ecolutie. Ecolutie is de expeditie naar de toekomst waarin economische, ecologische en sociaal culturele ontwikkelingen evenredig aan elkaar oplopen. Van deconstructie komen we naar constructie, naar bouwen aan een andere wereld. Een wereld met louter winnaars.

Een van de concepten, of zo je wilt, bindende verhalen wordt aangeduid als JES!, Joint Effort Society. Waar ieder die misstanden ziet of ervaart, zelf actie onderneemt, steun zoekt bij anderen en met liefst ieder die er belang bij heeft op zoek gaat naar mogelijke oplossingen en deze in praktijk brengt. Een dergelijke vorm van directe democratie is het gemakkelijkst toe te passen op regionaal en lokaal niveau, waarbij het primaat van het individu boven het primaat van de staat komt.

Gedrag, techniek en besluitvorming zijn drie knoppen waaraan we kunnen draaien. Het gedrag van individuen, organisaties, gemeenschappen en overheden wordt bepaald door hun ethiek, door wat hen drijft. Willen we meer, beter, sneller? Of kiezen we voor gezond, genoeg en slim? Willen we winnen ten koste van de ander? Of kiezen we voor samenwerking? Bij dat laatste is de wijze van besluitvorming cruciaal. In een dictatoriale samenleving zal geen duurzame ontwikkeling plaatsvinden. Waar mensen onderdrukt worden, is van duurzaamheid geen sprake.

De techniek maakt het mogelijk om meer te doen met minder materialen, om te kiezen voor schone, hernieuwbare energiebronnen bijvoorbeeld. Maar ook om wereldwijd te communiceren en kennis uit te wisselen, zonder te hoeven reizen. Steeds blijkt, er is niet één weg, niet één oplossing. Destructie, deconstructie en constructie zullen elkaar blijven opvolgen. Wat vandaag als constructie wordt bestempeld zal morgen destructief blijken. Daarom is ruimte voor verschil, diversiteit en variatie, dissidenten en ontregelaars onontbeerlijk in alle tijden.

Barend van Hoek brengt kunst en wetenschap bij elkaar. In scherpe potloodlijnen zet hij de dilemma's en mogelijke oplossingsrichtingen unverfroren neer.
Hij tekent de tunnelvisie die duurzame ontwikkeling verhindert, brengt de have & havenot samenleving in beeld, schetst het bijstere spoor, en vat in feite kort, krachtig en vol humor het voornoemde proefschrift in beeld samen.

Caro Sicking
nonfiXe puB's

1 / Victory 4 All

Concurrentie heeft zowel constructie als destructie tot gevolg. De winst van de één is het verlies van de ander. Per saldo is dit een zero sum game.
We willen daarentegen naar een situatie waarin we Allemaal Winnen, waarin we niet tegen elkaar vechten maar samen werken aan een betere Wereld, een soepel draaiende economie, een gezonde leefomgeving, keuze vrijheid, welvaart en welzijn voor iedereen, een rechtvaardige verdeling van lusten en lasten, een einde aan alle terreur en misbruik, kortom: een Wereld waarin wij willen leven, die nooit verveelt, die mensen gelukkig maakt, een Wereld die niet alleen op korte termijn, maar ook over generaties heen houdbaar is.

2 / The Winner Takes All

De bereidheid om samen te werken en te delen wordt ondergraven door free riders,
die misbruik maken van andermans goedheid om daar voor zichzelf voordeel uit te halen
Met enkel regelgeving krijg je dergelijke asociale elementen niet onder controle. Ze zullen
zelf overtuigd moeten raken van het (eigen)belang van samenwerking.
De Duitse filosoof Immanuel Kant merkt daarover het volgende op:
'Het is makkelijk om zelfs duivels te overtuigen van het nut van samenwerking,
als ze maar intelligent genoeg zijn'.

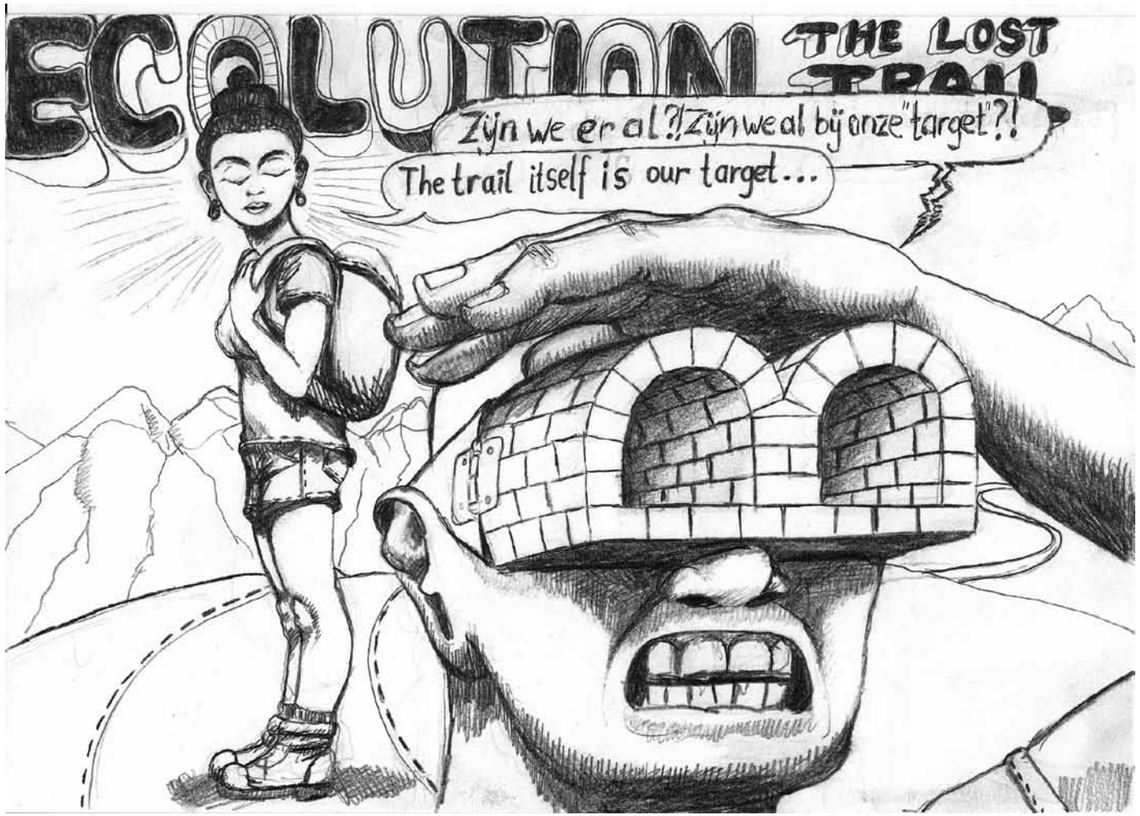

3 / Het Bijstere Spoor

A sustainable world (letterlijk vertaald: een wereld die over langere tijd te behouden is, of voortgezet kan worden) is een wereld die er over enkele eeuwen in materieel opzicht nog hetzelfde uitziet. Dat is strijdig met onze veronderstelling van een voortdurend veranderende wereld.

Om misverstanden te voorkomen wordt een nieuw begrip geïntroduceerd - Ecolutie - om de transitie naar een hoger niveau van sociale, economische en ecologische ontwikkeling aan te duiden. Ecolutie, zou je ook kunnen zeggen, is het bijstere spoor (the lost track) naar Allemaal Winnen. Een expeditie is uitgerukt naar de toekomst om het bijstere spoor te zoeken.

De expeditie komt er, net als de Spaanse schrijver en dichter Antonio Machado (1875-1939), achter dat er geen pad is. Om Machado te citeren:

'Walker, there is no path
The path is made by walking'

4 / Vrijwillige Eenvoud

Aan het begin van de negentiende eeuw dook in West-Europa en de VS een nieuwe groepering op. De mensen die zich erdoor aangetrokken voelden, droegen eenvoudige kleding, woonden in de goedkopere buurten van de stad, lazen veel, leken weinig belangstelling te hebben voor geld, waren veelal melancholiek van aard, hadden meer op met kunst en emotie dan met handel en materieel succes en konden een onconventioneel seksleven leiden; de vrouwen droegen hun haar soms kort, nog voor dit in de mode kwam. Men noemde hen bohémiens, het tegendeel van de met juwelen en dure kleren behangen fotomodellen in de weekend bijlage van de Financial Times: 'How to spend it'.
Eén van de aanhangers, Arthur Ransome, merkte destijds op:
'De bohémien kan overal zijn. Het is geen plaats maar een geestesgesteldheid.'

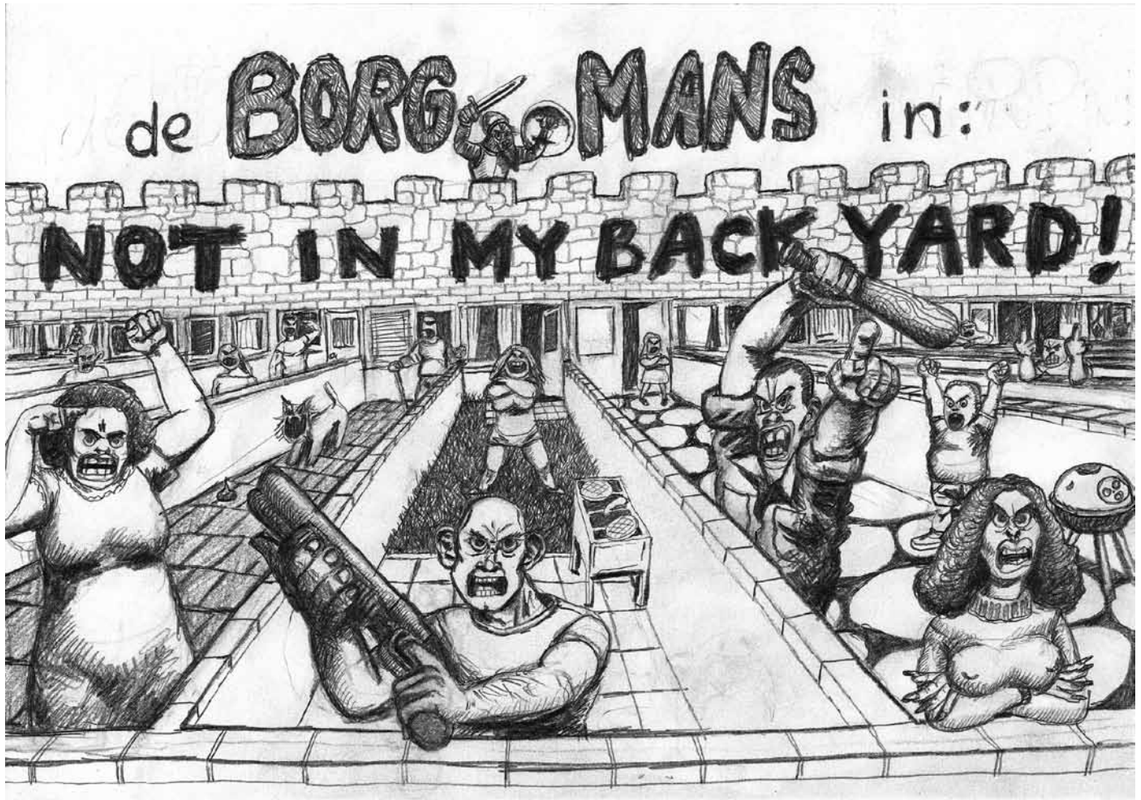

5 / Niet In Mijn Achtertuin

Het hangt van het mensbeeld af welk model in een bepaalde context het beste voldoet. In wezen zijn er drie mogelijkheden. Ofwel de mens is goed (these), ofwel de mens is slecht (anti these). Denk je dat de mens in wezen goed is, dan is het makkelijker om hem te vertrouwen, ruimte te geven, fouten te laten maken.

Denk je dat de mens in wezen slecht is, jaloers, destructief, gewelddadig, uit op macht en rijkdom, wantrouwend, laatdunkend over anderen, met name vreemdelingen, dan ga je er bewust of onbewust vanuit dat de mens vangrails nodig heeft in de vorm van wetten, regels en normen, een sterke, directieve overheid die ontwikkelingen niet coördineert, maar plant. Een subtiel, maar wezenlijk onderscheid. Planning is top-down. Coördineren is bottom up.

Er is nog een derde mogelijkheid: de mens is van nature goed èn slecht. Hoe hij zich manifesteert, dat hangt er van af welke kant hij ontwikkelt, uit zichzelf of beïnvloed door derden, waaronder de (regionale) overheid.

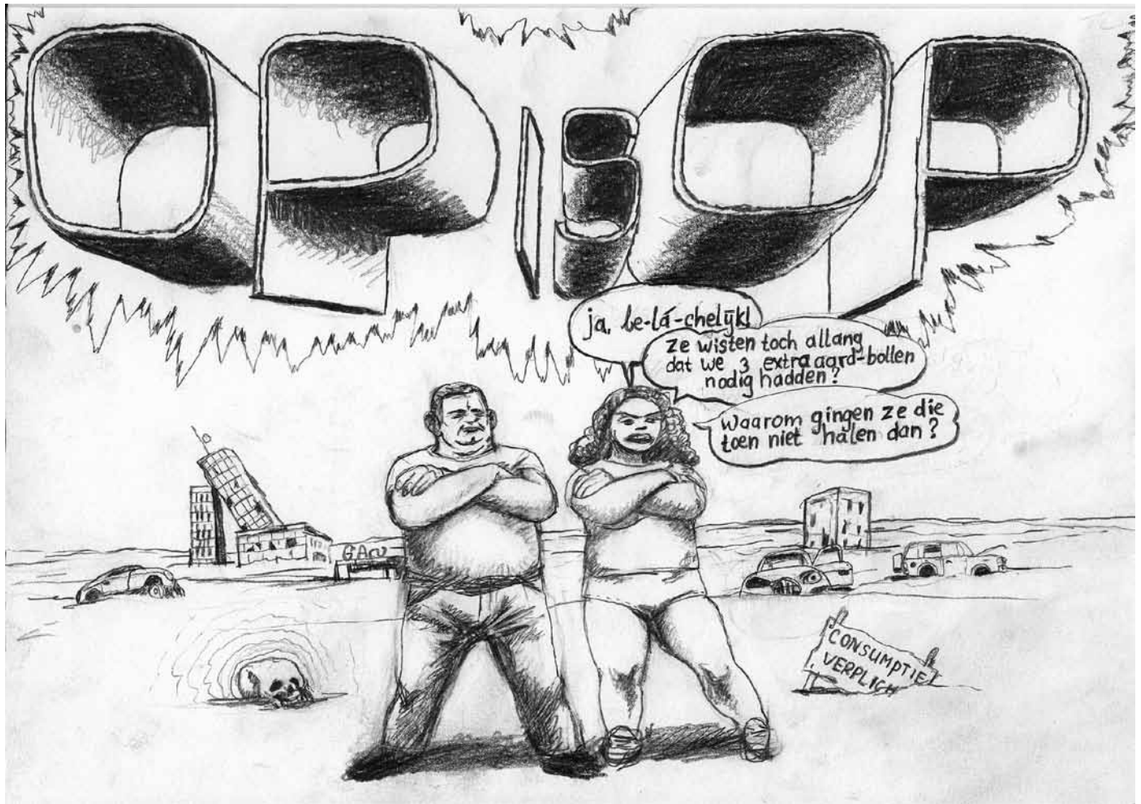

6 / Op is Op

Wetenschap en technologie hebben de mens misschien wel te arrogant gemaakt.
Hij (enkele ecologen en milieufreaks uitgezonderd) denkt dat hij boven de natuur staat en zonder die natuur kan leven. Sterker: dat hij die natuur mag gebruiken, of beter: misbruiken.
Er een ding van maken, dat exclusief en eindeloos geëxploiteerd mag worden ten behoeve van die ene soort, de mens. Daarmee zitten we meteen bij de kern van het probleem: dit kan niet eindeloos zo doorgaan. Zo'n wereld is niet duurzaam.
Als we de aarde blijven gebruiken zoals we nu met 7 miljard mensen doen, dan hebben we in 2050 drie aardbollen nodig om 10 miljard mensen te voorzien van eerste levensbehoeften en comfort. Die hebben we niet.

7 / Die's gek!

Daar waar het doel is om minder afhankelijk van fossiele brandstoffen te geraken, is dat een goede zaak. De olie, het gas en zelfs de kolen zijn immers ooit 'op' en schone energiebronnen zijn gezonder voor mens en natuur.
Maar we belanden van de regen in de drup, als nieuwe machtsconcerns ontstaan door emissiehandel en geforceerd ingrijpen leidt tot opslag van CO_2 in de grond. Bovendien helt de controverse over CO_2 bij tijd en wijle (vaak na een strenge winter) over van global warming en stevig ingrijpen naar global cooling en niet ingrijpen.
Als meer mensen ervan overtuigd raken dat CO_2 geen probleem is, is de kans groot dat er niets gedaan wordt, geen energie transitie naar schoon en hernieuwbaar plaats vindt en duurzame ontwikkeling in z'n geheel in de kast verdwijnt. Dat is niet goed. Dan zet de vernietigende economie door.

8 / We Gaan Er Voor

Mensen veranderen hun gedrag alleen als ze ervan overtuigd zijn dat de levensstijl van de 20% meest welvarende wereldburgers ook voor hen binnen handbereik blijft liggen.
Hoe dan ook, als de regeringsleiders van de G20 op 26 september 2009 in Pittsburgh de balans opmaken, valt er niets te vieren. De belangrijkste CO2 uitstotende naties, China en de VS, staan als kemphanen tegenover elkaar en lijken niet erg bereid elkaar te ontzien. Drie maanden voor de Conferentie van Kopenhagen, die een opvolger voor het in 2012 aflopende Kyoto Verdrag moet opleveren, zit het internationale klimaatbeleid in het slop.
Het is de vraag of bedrijven, consumenten en overheden op regionaal niveau wél bereid zijn om offers te brengen voor het milieu. Daar is immers sprake van een soortgelijke politieke constellatie, met beleidsmakers en beslissers die hun oren laten hangen naar de (vermeende) belangen van groepen kiezers en pressiegroepen die louter oog hebben voor hun eigen kleine Wereld.

9 / Zelfrealisatie

Zelfsturing, ondernemerschap aan de basis en eigen verantwoordelijkheid zijn begrippen die met name mensen aanspreken die makkelijk kunnen voorzien in hun basisbehoeften, maar hunkeren naar erkenning, status, kennis en andere 'hogere' doeleinden.
Ze bevinden zich boven in de piramide van Maslow, die in de jaren negentig van de vorige eeuw gereviseerd is door navolgers van Abraham Maslow (1908-1970) en successievelijk is uitgebreid tot acht lagen.
Van beneden naar boven:

1. biologische en fysiologische behoeften: slaap, lucht, voedsel, drinken, onderdak, warmte, seks;
2. veiligheid;
3. ergens bij willen horen / behoefte aan liefde en affectie;
4. waardering, status, prestige;
5. cognitieve behoeften: kennis & betekenis;
6. esthetische behoeften: schoonheid, evenwicht, vorm;
7. jezelf waarmaken: je persoonlijke potentieel verwerkelijken, persoonlijke groei realiseren, topprestaties leveren;
8. jezelf overstijgende (transcendente) behoeften: anderen helpen om zichzelf waar te maken.

10 / CO_2MA

Leraren (en leerlingen) die in een langzaam benauwd wordend lokaal zitten, hebben dat vaak niet in de gaten. Op veel scholen kunnen de ramen niet open. Er zijn wel ventilatiesystemen. Het onderhoud daarvan laat echter te wensen over. Indien de filters bijvoorbeeld niet tijdig vervangen worden, komt er geen frisse lucht meer naar binnen. Met betrekking tot de techniek: de klimaatbeheersingssystemen worden als ingewikkeld ervaren. De constructie van veel gebouwen is dusdanig dat open ramen tocht en kou veroorzaken. Materialen in de school veroorzaken een slecht (soms toxisch) binnenklimaat. Denk bijvoorbeeld aan het stof dat van krijtjes afkomstig is, of aan de muffe kasten met verkleedkleren en poppen, verven op de muren et cetera.
Men is ecologisch ongeletterd, de focus ligt primair op onderwijs en in vergaderingen of wanneer er bouwplannen besproken worden, komt het binnenklimaat van de school niet of nauwelijks ter sprake. De enkele roepende in de woestijn wordt niet gehoord.
De ‘deconstructie’ (de ontregeling van de oude, destructieve benadering en de overgang naar een meer constructieve, innovatieve aanpak) begon met de bekendmaking van de gevolgen van een ongezond binnenklimaat voor leerprestaties en ziekteverzuim.

11 / JES!

Introductie van een nieuw model: de *Joint Effort Society*.
De samenleving waar niet voor elk maatschappelijk vraagstuk een overheid wordt aangesproken, maar waar iedereen die een misstand signaleert ook zelf actie onderneemt, steun zoekt bij anderen en met zoveel mogelijk (liefst alle) belanghebbenden naar oplossingen zoekt en die ook zelf, met die anderen, uitvoert.
De representatieve democratie wordt vervangen door de participerende ofwel directe democratie. Gesloten systemen worden open gebroken. Het primaat van de Staat wordt vervangen door het primaat van het individu (en dat van de gemeenschap). Het primaat van het land verschuift naar de regio en het stedelijk gebied.
Een gemeenschap die systematisch en consistent uitgaat van het principe dat alle collectieve vraagstukken gezamenlijk dienen te worden aangepakt door alle belanghebbenden, die duiden wij aan als een *Joint Effort Society*, afgekort: *JES*.

Allemaal Winnen (Een Andere Wereld) is gebaseerd op het proefschrift van
Frank van Empel en Martin Bakker met de gelijkluidende titel: Allemaal Winnen
Erasmus Universiteit, Rotterdam, 26 april 2012.

ISBN nummer 978-94-90665-07-4

Auteur: Frank Van Empel

Tekeningen: Barend van Hoek

Oplage: 400 stuks

Typografie: Pieter Aarts

Drukwerk: Booxs

Uitgever: nonfiXe puB's, Vught

www.nonfixe.nl